

ZPŮSOB A KRITÉRIA HODNOCENÍ PROFILOVÉ ČÁSTI MATURITNÍ ZKOUŠKY Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Obor vzdělání: **82-41-M/05 Grafický design**

Školní vzdělávací program: **Počítačová grafika
Ilustrace
Vizuální tvorba**

Maturitní zkouška z českého jazyka a literatury (ČJL) v rámci profilových zkoušek má charakter komplexní zkoušky a skládá ze dvou částí, z písemné práce a z ústní zkoušky. Úspěšné složení komplexní zkoušky je podmíněno úspěšným složením obou dílčích zkoušek – písemné práce a ústní zkoušky. **Výsledná známka na maturitní vysvědčení z českého jazyka a literatury je dána takto - 40 % hodnocení tvoří písemná část maturitní zkoušky, 60 % ústní část maturitní zkoušky.**

1. PÍSEMNÁ PRÁCE

- písemnou práci z českého jazyka a literatury se rozumí vytvoření souvislého textu odpovídajícího slohové práci, jehož minimální rozsah je 250 slov
- písemná práce trvá 120 minut včetně času na volbu zadání
- při konání písemné práce má žák možnost používat Pravidla českého pravopisu – svá nebo školní
- pro písemnou práci ředitel školy stanoví 4 různá zadání, s nimiž budou žáci seznámeni bezprostředně po zahájení zkoušky
- po zahájení zkoušky si žák jedno z nabízených zadání zvolí – zadání bude obsahovat název zadání, způsob zpracování zadání, popř. výchozí text k zadání, jehož součástí může být i obrázek, graf
- žáci budou zaznamenávat text do jednotných záznamových archů

ČJL – KRITÉRIA HODNOCENÍ PÍSEMNÝCH PRACÍ

1. Vytvoření textu podle zadaných kritérií
1A – téma, obsah
1B – komunikační situace, slohový útvar
2. Funkční užití jazykových prostředků
2A – pravopis, tvarosloví a slootvorba
2B – lexikum: • adekvátnost jazykových prostředků vzhledem ke komunikační situaci / slohovému útvaru • použití pojmenování v odpovídajícím významu • šíře a pestrost slovní zásoby
3. Syntaktická a kompoziční výstavba textu
3A – větná syntax, textová koheze: • výstavba větných celků • odkazování v textu • prostředky textové návaznosti
3B – nadvětná syntax, koherence textu: • kompozice textu • strukturovanost a členění textu • soudržnost textu • způsob vedení argumentace

ČJL – BODOVÁ ŠKÁLA HODNOCENÍ PÍSEMNÝCH PRACÍ

	0	1	2	3	4	5
1A	Text se nevztahuje k zadanému tématu.	Text se od zadaného tématu podstatně odklání a/nebo je téma zpracováno povrchně.	Text se od zadaného tématu v některých pasážích odklání a/nebo jsou některé textové pasáže povrchní.	Text v zásadě odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno v zásadě funkčně.	Text odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno funkčně.	Text plně odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno plně funkčně.
1B	Text prokazatelně nevykazuje charakteristiky zadaného útvaru a reaguje na jiné vymezení komunikační situace.	Text vykazuje značné nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.	Text vykazuje nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.	Text v zásadě odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.	Text odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.	Text plně odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.
2A	- Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve vysoké míře (10 a více chyb)¹. - Chyby mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta.	- Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve větší míře (8-9 chyb). - Chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta.	- Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují často (6-7 chyb). - Některé chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta.	- Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují místy (4-5 chyb). - Chyby v zásadě nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.	- Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují jen ojediněle (2-3 chyby). - Chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.	- Pravopisné a tvaroslovné chyby se téměř nevyskytují (0-1 chyba). - Případné chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.
2B	- Slovní zásoba je nemotivovaně chudá až primitivní. - V textu se vyskytují ve vysoké míře výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. - Volba slov a slovních spojení zásadně narušuje porozumění textu.	- Slovní zásoba je nemotivovaně chudá. - V textu se ve větší míře vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. - Volba slov a slovních spojení narušuje porozumění textu.	- Slovní zásoba je spíše chudá. - V textu se často vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. - Volba slov a slovních spojení občas narušuje porozumění textu.	- Slovní zásoba je vzhledem ke zvolenému zadání postačující, ale nikoli potřebně pestrá a bohatá. - V textu se místy vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. - Volba slov a slovních spojení v zásadě nenarušuje porozumění textu.	- Slovní zásoba je spíše bohatá, rozmanité lexikální prostředky jsou téměř vždy funkční. - V textu se jen ojediněle vyskytne výraz, který je nevhodně volený vzhledem k označované skutečnosti. - Volba slov a slovních spojení nenarušuje porozumění textu.	- Slovní zásoba je motivovaně bohatá, rozmanité lexikální prostředky jsou plně funkční. - V textu se nevyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. - Volba slov a slovních spojení nenarušuje porozumění textu.
3A	- Výstavba větných celků je nemotivovaně jednoduchá až přetížená. - Nemotivované odchylky od pravidelné větné stavby se v textu vyskytují ve vysoké míře. - Nedostatky mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta.	- Výstavba větných celků je nemotivovaně jednoduchá, nebo je ve větší míře přetížená. - Nemotivované odchylky od pravidelné větné stavby se v textu vyskytují ve větší míře. - Nedostatky mají vliv na čtenářský komfort adresáta.	- Výstavba větných celků je spíše jednoduchá, nebo přetížená. - Nemotivované odchylky od pravidelné větné stavby se v textu vyskytují občas. - Nedostatky mají občas vliv na čtenářský komfort adresáta.	- Výstavba větných celků je v zásadě promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci v zásadě funkční. - Místy se objevují nemotivované odchylky od pravidelné větné stavby. - Nedostatky mají místy vliv na čtenářský komfort adresáta.	- Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci téměř vždy funkční. - Nemotivované odchylky od pravidelné větné stavby se v textu vyskytují jen ojediněle. - Nedostatky nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.	- Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci plně funkční. - Nemotivované odchylky od pravidelné větné stavby se v textu nevyskytují. - Čtenářský komfort adresáta není narušován.
3B	- Text je nesoudržný a chaotický. - Členění textu je nelogické. - Text je argumentačně nezvládnutý. - Adresát musí vynaložit velké úsilí, aby se v textu zorientoval, nebo se v textu neorientuje vůbec.	- Kompozice textu je nepřehledná. - V členění textu se ve větší míře vyskytují nedostatky. - Argumentace je ve větší míře nesrozumitelná. - Adresát musí vynaložit úsilí, aby se v textu zorientoval.	- Kompozice textu je spíše nahodilá. - V členění textu se často vyskytují nedostatky. - Argumentace je občas nesrozumitelná. - Organizace textu má vliv na čtenářský komfort adresáta.	- Kompozice textu je v zásadě vyvážená. - Text je až na malé nedostatky vhodně členěn a logicky uspořádán. - Argumentace je v zásadě srozumitelná. - Organizace textu v zásadě nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.	- Kompozice textu je promyšlená a vyvážená. - Text je vhodně členěn a logicky uspořádán. - Argumentace je srozumitelná. - Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.	- Kompozice textu je precizní. - Text je vhodně členěn a logicky uspořádán. - Argumentace je velmi vyspělá. - Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.

¹ Kvantifikace chyb se vztahuje pouze ke kritériu 2A. Určený interval uvádí počet tzv. „hrubých“ chyb, dvě „malé“ chyby odpovídají jedné „hrubé“. Případné chyby v bodovém pásmu 4 a 5 bodů nemají závažný charakter.

Podmínky hodnocení písemné práce:

Pokud žák napíše práci kratší než 250 slov, písemná práce je hodnocena 0 body.

Pokud žák nezíská v kritériu 1A nebo 1B žádný bod, písemná práce je hodnocena 0 body.

Každé dílčí kritérium je hodnoceno body na škále 0-1-2-3-4-5 b., maximální počet dosažitelných bodů za písemnou práci je 30 b. (6 kritérií x 5 bodů). Zkoušku konanou formou písemné práce vykoná žák úspěšně, pokud dosáhne minimálně 40 procentních bodů. Hranice úspěšnosti v bodech činí 12 bodů. Rozpis kritérií hodnocení vystihuje tabulka výše.

Bodové hodnocení písemné práce z českého jazyka a literatury (tvoří 40 % hodnocení výsledné známky):

30 b. – 27 b. výborný

26 b. – 22 b. chvalitebný

21 b. – 17 b. dobrý

16 b. – 12 b. dostatečný

11 b. – 0 b. nedostatečný

Kritéria hodnocení písemných prací žáků s PUP MZ

Hodnocení písemných prací žáků s přiznaným uzpůsobením maturitních zkoušek (PUP MZ) vychází z kritérií hodnocení, která jsou stanovena pro žáky intaktní. Chyby či nedostatky, které jsou pro písemný projev žáka s PUP MZ typické, jsou označovány jako symptomy. Tyto jsou konkrétně specifikovány v doporučení školského poradenského zařízení.

Pokud v doporučení nejsou uvedeny konkrétní symptomy (např. žák má pouze navýšen čas na vypracování písemné práce, má nárok na kompenzační pomůcky, nebo může text písemné práce zapisovat na PC), hodnocení písemné práce se v žádném kritériu nenavýšuje.

Pokud je v doporučení zaškrtnuta položka “tolerance diagnostikovaných symptomů v písemném projevu” a následuje výčet symptomů, které se týkají písemné práce z českého jazyka, jsou tyto symptomy při hodnocení zohledněny, a to **navýšením hodnocení** příslušného kritéria **o 1 bod**. Kdyby dostal žák s PUP MZ maximum bodů, žádný bod by se mu nepřipočítal.

2. ÚSTNÍ ZKOUŠKA

- bezprostředně před zahájením přípravy k ústní zkoušce si žák vylosuje číslo pracovního listu (dle svého vlastního seznamu četby)
- příprava k ústní zkoušce trvá 20 minut
- samotná ústní zkouška trvá 15 minut
- ústní zkouška se uskuteční formou řízeného rozhovoru s využitím pracovního listu obsahujícího úryvek nebo úryvky z konkrétního vylosovaného literárního díla + úryvek textu neuměleckého charakteru, na němž žák prokáže znalosti a dovednosti vztahující se k učivu o jazyce a slohu

ČJL - KRITÉRIA HODNOCENÍ ÚSTNÍ ZKOUŠKY – STRUKTURA ÚSTNÍ ZKOUŠKY

STRUKTURA A HODNOCENÍ ÚSTNÍ ZKOUŠKY		
Charakteristika uměleckého textu = práce s uměleckým textem a literární historie	Analýza uměleckého textu	• zasazení úryvku do kontextu díla, orientace v ději, zásadní dějové pasáže • vymezení tématu, specifikace a rozbor dalších myšlenek díla, motivy z úryvku • charakteristika vypravěče/lyrického subjektu, hlavních, popř. i důležitých vedlejších postav • určení literárního druhu a žánru • popis časoprostoru (v rámci ukázky či celého díla) a kompoziční /veršové výstavby, určení vyprávěcího způsobu, v úryvku typu/typů promluv • charakteristika jazykových prostředků a jejich funkce, nalezení některých použitých tropů či figur v úryvku celkem 9 bodů = 30%
	Literárněhistorický kontext	• charakteristika literárního/obecně kulturního kontextu (specifikace vybrané doby, směru, hlavní rysy, popř. i umělecké a historické souvislosti, znalost dalších autorů a jejich tvorby) • kontext autorovy tvorby – charakteristické rysy, znalost dalších děl celkem 9 bodů = 30%
Charakteristika neuměleckého textu	Analýza neuměleckého textu	• hlavní myšlenka textu • podstatné a nepodstatné informace • různé možné způsoby čtení a interpretace textu; domněnky a fakta • komunikační situace (např. účel, adresát) • funkční styl, slohový postup, popř. slohový útvar • kompoziční výstavba výňatku • jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku celkem 9 bodů = 30 %
Jazyková kultura projevu		• soulad výpovědi žáka s jazykovými normami a zásadami jazykové kultury celkem 3 bodů = 10 %

Maximální počet dosažitelných bodů za ústní zkoušku je 30 b. Zkoušku konanou formou ústní zkoušky vykoná žák úspěšně, pokud dosáhne minimálně 40 procentních bodů. Hranice úspěšnosti v bodech činí 12 bodů. Rozpis kritérií hodnocení vystihuje tabulka výše.

Bodové hodnocení ústní zkouky z českého jazyka a literatury (tvoří 60 % hodnocení výsledné známky):

- 30 b. – 27 b. výborný
- 26 b. – 22 b. chvalitebný
- 21 b. – 17 b. dobrý
- 16 b. – 12 b. dostatečný
- 11 b. – 0 b. nedostatečný

Kritéria hodnocení ústní zkoušky žáků s PUP MZ

Hodnocení ústní zkoušky žáků s PUP MZ vychází z kritérií hodnocení, která jsou stanovena pro žáky intaktní. Chyby či nedostatky, které jsou pro ústní projev žáka s PUP MZ typické, jsou označovány jako symptomy. Tyto jsou konkrétně specifikovány v doporučení školského poradenského zařízení.

Pokud v doporučení nejsou uvedeny konkrétní symptomy (např. žák má pouze navýšen čas na vypracování přípravy ústní zkoušky, nebo má nárok na kompenzační pomůcky), hodnocení ústní zkoušky se v žádném kritériu nenavýšuje.

Pokud je v doporučení zaškrtnuta položka "tolerance diagnostikovaných symptomů v ústním projevu" a následuje výčet symptomů, které se týkají ústní zkoušky z českého jazyka, jsou tyto symptomy při hodnocení zohledněny, a to **navýšením hodnocení** příslušného kritéria o **1 bod**. Kdyby dostal žák s PUP MZ maximum bodů, žádný bod by se mu nepřipočítal.

3. VÝSLEDNÉ HODNOCENÍ

Vzorec pro výpočet výsledné známky z maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury je následující:

$0,4 \cdot \text{známka z písemné části} + 0,6 \cdot \text{známka z ústní části} = \text{výsledná známka}$
(průměrná známka bude zaokrouhlena na celou dle pravidel zaokrouhlování)

Pomocná tabulka k výslednému hodnocení maturitní zkoušky z českého jazyka:

Známka z písemné práce (40 %)	1	1	1	1	2	2	2	2	3	3	3	3	4	4	4	4
Známka z ústní zkoušky (60 %)	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Výsledná známka na vysvědčení	1	2	2	3	1	2	3	3	2	2	3	4	2	3	3	4

Schváleno předmětovou komisí a ředitelem školy dne 5. 2. 2026.